

Secția a treia

DECIZIE
cu privire la admisibilitatea

cererii nr. 19011/06 prezentate de Zenashe NEGUSSE MEKONNEN
împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită la 25 noiembrie 2008 într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Ann Power, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

Având în vedere cererea menționată anterior, introdusă la 3 mai 2006,

Având în vedere măsura provizorie indicată de guvernul pârât în temeiul art. 39 din regulamentul Curții,

Având în vedere decizia de a soluționa cu prioritate cererea în temeiul art. 41 din regulamentul Curții,

Având în vedere observațiile prezentate de guvernul pârât și cele prezentate ca răspuns de reclamantă,

După ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

În fapt

Reclamanta, doamna Zenashe Negusse Mekonnen, este resortisant etiopian, născută în 1983 și are domiciliul în București. Acesta este reprezentată în fața Curții de doamna M. Rapolti, avocat în București. Guvernul român este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

A. Circumstanțele cauzei

Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de către părți, se pot rezuma după cum urmează:

Reclamanta face parte din grupul etnic Oromo. În noiembrie 2003, aceasta a intrat ilegal în România.

1. Prima procedură privind acordarea statutului de refugiat

La 10 noiembrie 2003, reclamanta a solicitat Oficiului Național pentru Refugiați să îi acorde statutul de refugiat, pretinzând că și-a părăsit țara în urma persecuțiilor suferite de ea și de părinții săi din cauza apartenenței lor la grupul etnic Oromo, cât și la mișcarea politică clandestină, Frontul de Eliberare Oromo.

Conform reclamantei, părinții săi au fost arestați pentru convingerile lor politice, iar tatăl său a fost ucis din același motiv. În copilărie, aceasta a suferit o excizie și a fost victima unui viol comis de un soldat, în urma căruia a născut un copil. Reclamanta se plângea de faptul că a fost arestată și supusă torturii și tratamentelor inumane și degradante din motive etnice și politice. Ea se temea să nu fie maltratată sau chiar ucisă în cazul în care urma să fie expulzată înapoi în țara sa.

Prin decizia din 1 aprilie 2004, Oficiul a respins cererea acesteia, considerând că reclamanta nu a făcut proba unei temeri rezonabile de persecuție în țara sa de origine.

Prin hotărârea din 27 mai 2004, Judecătoria București a respins plângerea reclamantei împotriva acestei decizii, reținând că susținerile sale erau contradictorii și că nu a furnizat

detalii cu privire la activitățile politice ale familiei sale. De asemenea, aceasta a considerat că mutilația genitală suferită nu reprezenta o formă de persecuție, în măsura în care o astfel de practică era interzisă de autoritățile etiopiene. Aceasta a considerat că faptul că reclamanta a fost violată era un incident izolat care nu se putea repeta în cazul întoarcerii în țară.

Reclamanta a introdus recurs în fața Tribunalului București și a furnizat la dosar raportul psihiatric din 15 iulie 2004. Reieșea din acest raport că suferea de o tulburare depresivă apărută în urma violului și a violențelor suferite în Etiopia. Raportul menționa necesitatea unui tratament psihiatric pe termen lung.

Prin hotărârea definitivă din 28 octombrie 2004, tribunalul a confirmat sentința pronunțată în primă instanță.

2. A doua procedură privind acordarea statutului de refugiat

La 31 martie 2005, reclamanta a solicitat Oficiului accesul la o nouă procedură de acordare a statutului de refugiat. Aceasta s-a bazat pe un document furnizat de F.L.O., care menționa persecuțiile față de familia sa și care, conform susținerilor sale, i-a parvenit abia la 21 martie 2005. Prin decizia din 5 aprilie 2005, Oficiul a respins cererea considerând că nimic nu justifică contestarea concluziilor primei examinări.

Reclamanta a sesizat Judecătoria București cu o contestație împotriva acestei decizii. Prin hotărârea din 1 iulie 2005, tribunalul a admis contestația.

Oficiul a formulat recurs invocând faptul că documentul de care se preleva reclamanta era o probă *pro causa*. Prin hotărârea din 5 ianuarie 2006, Tribunalul București a admis-o și a respins contestația reclamantei, considerând că aceasta putea face demersurile necesare pentru a obține și furniza documentul respectiv în cadrul primei proceduri.

3. Procedura privind acordarea statutului de persoană tolerată

Reclamanta a solicitat Autorității pentru Străini să îi acorde statutul de persoană tolerată în România din cauza temerilor de a fi pusă în pericol în cazul în care era obligată să se întoarcă în țara sa.

La 27 ianuarie 2005, i-a fost recunoscut acest statut în așteptarea rezultatului demersurilor consulare pentru obținerea unui pașaport.

La cererea reclamantei, Autoritatea a prelungit succesiv statutul său de persoană tolerată. Ea beneficiază în continuare de acesta.

În 2007, Oficiul și Autoritatea au fuzionat în cadrul Ministerului de Interne și al Reformei administrative pentru a forma Oficiul Român pentru Imigrări.

4. Proceduri privind acordarea statutului de refugiat altor resortisanți etiopieni

Prin deciziile din 9 și 23 aprilie 2004, Oficiul a respins cererile lui E.A., A.G. și A.S., resortisanți etiopieni, în vederea acordării statutului de refugiați. Aceștia au sesizat Judecătoria București cu contestații împotriva respectivelor decizii, pretinzând teama de persecuție în Etiopia din cauza etniei Oromo și a apartenenței familiei lor la F.L.O.

Prin hotărârile din 18 iunie, 9 august și 18 noiembrie 2004, judecătoria și Tribunalul București au admis cererile a patru resortisanți etiopieni și le-au acordat statutul de refugiați, reținând existența a numeroase abuzuri comise de forțele de securitate împotriva membrilor F.L.O. și ai grupului Oromo.

B. Dreptul intern relevant

1. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România

Art. 81

„(1) Împotriva străinilor care au intrat ilegal, a căror ședere pe teritoriul României a devenit ilegală [...] precum și a foștilor solicitanți de azil, Oficiul Român pentru Imigrări poate dispune măsura returnării de pe teritoriul României [...]”

Art. 82

„(1) Decizia de returnare constituie actul administrativ al Oficiului Român pentru Imigrări [...] prin care străinii [...] sunt obligați să părăsească teritoriul României [...]

(2) Decizia de returnare dă posibilitatea străinului să părăsească țara neînsoțit [...] în termen de 15 zile [...]

Art. 84

„(1) Decizia de returnare poate fi contestată în termen de 10 zile de la data comunicării la Curtea de Apel [...] Hotărârea instanței este irevocabilă [...]

(3) Contestația prevăzută la alin. (1) și (2) suspendă exercitarea măsurii de îndepărtare.”

Art. 87

„(1) Îndepărtarea sub escortă se realizează [...] de către personalul specializat al Oficiului Român pentru imigrări, pentru [...] străinii care nu au părăsit voluntar teritoriul României la expirarea termenului deciziei de returnare [...]”

Art. 92

„(1) Îndepărtarea este interzisă în următoarele cazuri: [...]

e) există temeri justificate că viața îi este pusă în pericol ori că va fi supus la torturi, tratamente inumane sau degradante în statul în care urmează să fie trimis străinul;

f) îndepărtarea este interzisă de documentele internaționale la care România este parte.”

Art. 102

„(1) Tolerarea rămânerii pe teritoriul României, denumită în continuare **tolerare**, reprezintă permisiunea de a rămâne pe teritoriul țării acordată de oficiul Român pentru Imigrări străinilor care nu au dreptul de ședere și, din motive obiective, nu părăsesc teritoriul României.

(2) Prin **motive obiective**, în sensul prezentei ordonanțe de urgență, se înțelege acele împrejurări independente de voința străinului, imprevizibile și care nu pot fi înlăturate, datorită cărora străinul nu poate părăsi teritoriul României.

(3) Neacordarea tolerării [...] poate fi contestată [...] la curtea de apel [...]”

Art. 104

„(1) Tolerarea se acordă pentru o perioadă de până la 6 luni, care poate fi prelungită pentru noi perioade de până la 6 luni, până la dispariția cauzelor.

(2) Tolerarea nu anulează obligația străinilor de a părăsi teritoriul statului român la încetarea motivelor pentru care a fost acordată. [...]

(4) La încetarea motivelor care au stat la baza acordării tolerării străinul va fi îndepărtat imediat de pe teritoriul României, fără o notificare prealabilă.”

Capete de cerere

Invocând art. 3 din convenție, reclamanta se plânge de faptul că riscă să fie supusă, din cauza originii sale etnice, torturii și tratamentelor inumane sau degradante dacă ar fi fost expulzată în Etiopia.

Reclamanta se plânge, conform art. 13 din convenție, de faptul că nu a dispus de un recurs efectiv pentru examinarea riscului de încălcare a convenției în caz de expulzare. În sfârșit, aceasta se consideră victima unei discriminări având în vedere că instanțele naționale au acordat statutul de refugiat altor resortisanți etiopieni în situații similare.

În drept

A. Cu privire la calitatea de victimă a reclamantei

În primul rând, Guvernul susține că, în sensul art. 34 din convenție, reclamanta nu se poate pretinde victima unei încălcări a art. 3 și 13 din convenție din cauza respingerii cererii de acordare a statutului de refugiat în România. În această privință, Guvernul invocă faptul că, deși acest statut i-a fost refuzat, reclamantei i s-a acordat totuși statutul de „tolerat” pe teritoriul României și că, de atunci, acest statut i-a fost reînnoit în mod regulat. Guvernul subliniază că, în prezent, nicio decizie de îndepărtare nu a fost emisă împotriva reclamantei și invocă faptul că reclamanta va avea posibilitatea de a o contesta, dacă este cazul, în fața Curții de Apel București.

În această privință, el a furnizat copii ale hotărârilor pronunțate de instanțele naționale, prin care și de Curtea de Apel București, care au examinat recursurile împotriva deciziilor de returnare a străinilor respinse în cadrul procedurii de acordare a statutului de refugiat. Printre aceste hotărâri, cele pronunțate la 8 și 15 decembrie 2005 de către Curtea de Apel București vizau solicitanți cărora le-au fost respinse cererile de azil și care, înainte dispoziției de returnare, au beneficiat de statutul de persoane tolerate. În ultima hotărâre menționată, Curtea de Apel a admis acțiunea considerând că expulzarea în țara de origine făcea ca reclamantul să riște să fie supus torturii și tratamentelor inumane și degradante contrare art. 92 din OUG nr. 194/2002 și art. 3 din convenție.

Reclamanta combate argumentele Guvernului și pretinde că statutul de „persoană tolerată” îi oferă doar o protecție extrem de precară deoarece poate fi revocat în orice moment și în mod discreționar de Oficiul Român pentru Imigrări.

Citând art. 104 alin. (4) din Ordonanța de urgență nr. 194/2002, aceasta afirmă că riscă o îndepărtare imediată de pe teritoriul României, fără notificare prealabilă și fără a avea dreptul de a exercita o cale de atac în fața curții de apel.

Aceasta consideră că cele două hotărâri din 8 și 15 decembrie 2005, invocate de Guvern, prezintă specificități care nu pot fi transpuse în cazul său și că, în orice caz, acestea sunt insuficiente pentru a stabili cu certitudine existența unei căi de atac interne.

Guvernul constată garanțiile furnizate de Oficiul Român pentru Imigrări, exprimate în scrisoarea din 18 aprilie 2008, și asigură că art. 104 alin. (4) nu se aplică cazului reclamantei și că, în cazul în care autoritățile române decid expulzarea către țara sa de origine, această înapoiere poate avea loc doar dacă procedura prevăzută de persoanele care au solicitat azil, și anume în temeiul unei decizii de returnare pe care o putea contesta în fața Curții de Apel București.

Curtea amintește faptul că, prin „victimă”, art. 34 din convenție desemnează persoana direct vizată de actul sau omisiunea în litigiu și că nu se poate astfel pretinde „victimă” a unui act lipsit, temporar sau definitiv, de orice efect juridic [*Sisojeva și alții împotriva Letoniei* (GC), nr. 60654/00, pct. 92, CEDO 2007-...].

În speță, Curtea observă faptul că reclamanta se află în prezent pe teritoriul României. Prin urmare, aceasta nu se poate pretinde victima unei măsuri de îndepărtare atâta vreme cât o astfel de măsură este lipsită de caracter executoriu (*mutatis mutandis, Hussain împotriva României*, nr. 12338/02, pct. 105, 14 februarie 2008).

Curtea ia act de faptul că părțile au poziții divergente în ceea ce privește posibilitatea reclamantei de a face obiectul unei măsuri de îndepărtare imediată și fără o notificare prealabilă.

Totuși, aceasta observă că, dacă Oficiul Român pentru Imigrări decide îndepărtarea persoanei în cauză, acesta este obligat, în temeiul art. 81 din OUG nr. 194/2002, să îi comunice o decizie de returnare. Potrivit art. 84 din aceeași ordonanță, această decizie poate fi contestată în fața Curții de Apel București dacă consideră că viața sau integritatea sa fizică este în pericol în țara în care urmează să fie trimisă. De asemenea, Curtea constată că o astfel de contestație suspendă executarea ordinului menționat mai sus.

Faptul că reclamanta beneficiază în prezent de statutul de tolerat nu o putea priva de protecția oferită solicitanților de azil de art. 81 din ordonanța citată. Această concluzie este confirmată de poziția exprimată de Oficiul Român pentru Imigrări și este consolidată prin

examinarea jurisprudenței Curții de Apel București [*a contrario*, *Samir Saïd al Khadumi împotriva României* (dec.), nr. 35380/03, 18 octombrie 2005].

Fără motive să conteste asigurările furnizate de Guvern și de Oficiul Român de Imigrări, Curtea consideră că reclamanta nu se poate pretinde victimă, în sensul art. 34 din convenție, a unei încălcări a art. 3 și 13 din convenție.

În ceea ce privește pretinsa discriminare, Curtea ia act de faptul că, prin cele două hotărâri din 28 octombrie 2004 și 5 ianuarie 2006, tribunalul a respins cererea de acordare a statutului de refugiat. Curtea reamintește că nici convenția, nici protocoalele sale nu consacră dreptul de azil politic [*Saadi împotriva Italiei* (GC), nr. 37201/06, pct. 124, CEDO 2008-...].

Având în vedere faptul că art. 14 nu există independent și că, la momentul faptelor, dispozițiile Protocolului nr. 12 nu erau în vigoare în România, Curtea consideră că acest capăt de cerere este incompatibil cu dispozițiile convenției și ale protocoalelor sale.

Reiese că cererea trebuie respinsă ca inadmisibilă în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

B. Cu privire la aplicarea art. 39 din regulamentul Curții

Curtea observă că reiese din scrisoarea din 18 aprilie 2008 a Oficiului Român pentru Imigrări, precum și din jurisprudența Curții de Apel București, că, în caz de expulzare, reclamanta urma să beneficieze de garanțiile prevăzute de art. 81 și 84 din OUG nr. 194/2002.

Neavând niciun motiv de îndoială că autoritățile interne îi vor oferi reclamantei garanțiile menționate mai sus, Curtea decide să pună capăt aplicării art. 39 din regulament.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte